

Kansalaisaloite KAA 8/2019 vp

**Verkkokalastus kiellettävä
saimaannorpan levinneisyysalueella**

Kalastusneuvos Eija Kirjavainen,

Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto

Nykytilanne: kalastusrajoitukset saimaannorpan suojelemiseksi

- Kalastusta on rajoitettu sekä VN-asetuksella että ELY-keskuksen vesialueen omistajien kanssa tekemillä sopimuksilla. Kalastuslain 59 §:n nojalla on annettu valtioneuvoston asetus (259/2016) eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla, joka on voimassa 14.4.2021 saakka.
- Lisäksi ELY-keskus on tehnyt kalastuslain 60 §:n nojalla kalastuksen rajoittamiseksi vesialueen omistajien kanssa yhteensä 262 sopimusta, joiden voimassaolo päättyy 31.12.2020.
- Ympäri vuotisesti on kielletty 2 770 km² :n alueella saimaannorpalle vaaralliset pyydykset, kuten vahvalankaiset ja monikuituiset verkot, riimuverkot sekä mm. päältä suljetut rysät sekä merrat ja katiskapyydykset, joiden nielu voi levitä yli 15 cm:n leveydelle.
- Saimaannorpan poikasten keskeisillä elinalueilla verkkokalastus on vuosittain 15 päivästä huhtikuuta 30 päivään kesäkuuta kiellettyä lukuun ottamatta muikkuverkkoja.

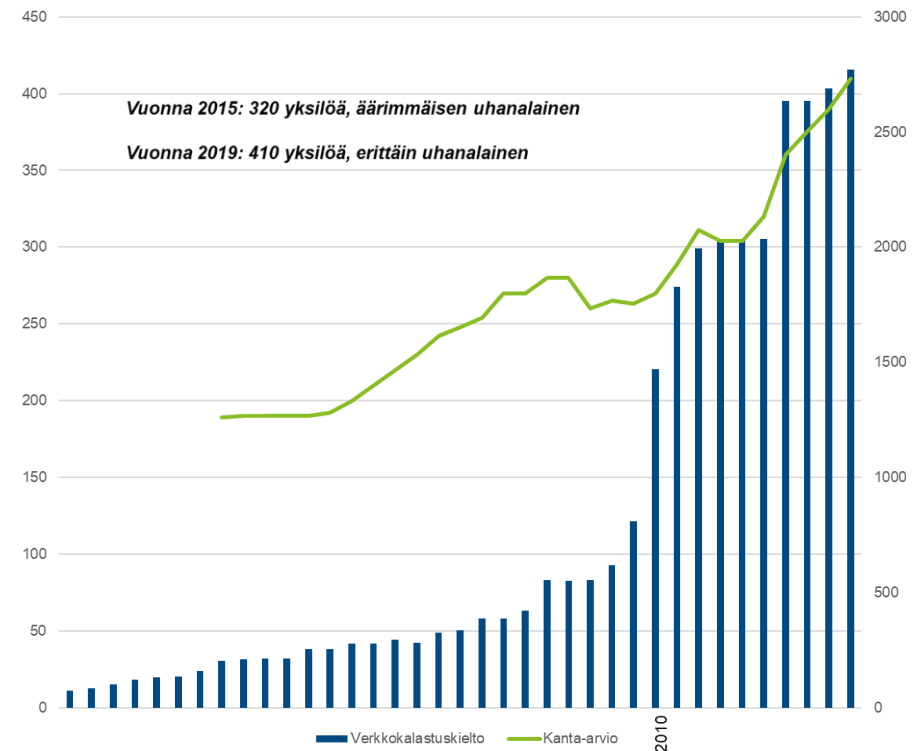
Kalastusrajoitusten vaikutukset saimaannorppakantaan

Kalastusrajoitukset ovat mahdollistaneet kannan kasvun tavoitteen mukaisesti.

- Vuonna 2019 saimaannorpan kanta-arvio oli noin 410 yksilöä.
- Nykyiset kalastusrajoitukset ovat turvanneet saimaannorppakannan kasvun saimaannorpan suojelustrategian tavoitteen mukaisesti. Välitavoite 400 yksilöä vuoteen 2025 mennessä saavutettiin 6 vuotta etuajassa.
- Kalanpyydyksiin kuolleiksi ilmoitetaan noin viisi-kuusi saimaannorppaa per vuosi. Vaikka norppakanta on kasvanut, on kalanpyydykskuolemien osuus vähentynyt kuolinsyynä. Kalanpyydyksiin kuolleita saimaannorppia seurataan yksilötasolla ja pyydykseen kuolleesta norpasta on lain mukaan tehtävä ilmoitus.

Kalastusrajoitusaluetta on laajennettu. Rajoitusalueen koko tällä hetkellä on 2762 km² (vrt. Päijänne 1118 km²)

Kaupallinen kalastus saimaannorppa-alueella

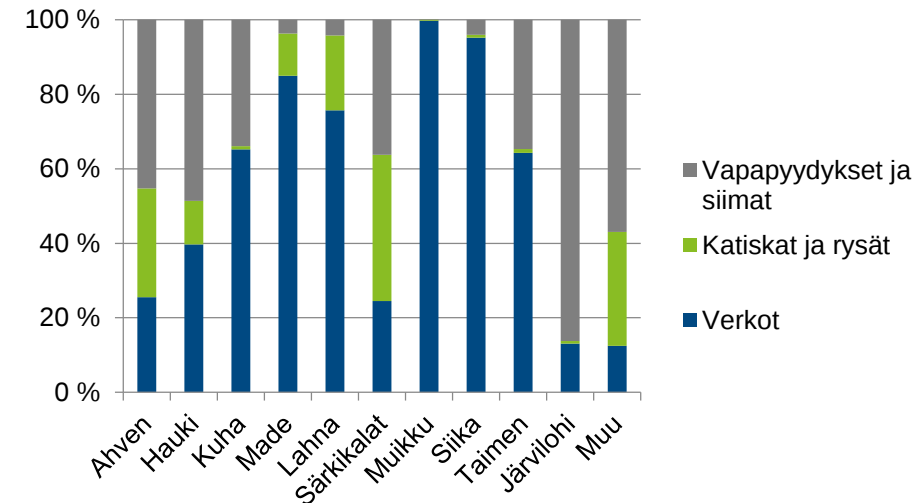

- Saimaalla kalastaa noin 360 kaupallista kalastajaa, joista
I-ryhmän kalastajia on noin 60, joista verkoilla kalastaa noin 40
II-ryhmän kalastajia on noin 300, joista verkoilla kalastavat lähes kaikki
- Kokonaissaalis noin 1,8 Mkg/vuosi, jonka arvo noin 3,8 M€ (tuottajahinta alv 0%)
- Tärkeimmät saalislajit muikku, kuha, lahna, hauki, made, ahven
- Kuhasaaliin arvo vähittäiskaupassa 1,7 M€ (laskettu file 30 €/kg)
- Koko maan kaupallisen sisävesikalastuksen arvosta 25 % Saimaalta, kuhasaaliista 17 %, josta 90 % verkoilla.

Vapaa-ajankalastus

- Saimaalla lähes 50 000 vapaa-ajankalastajaa 2014-2015. Kalastajista paikallisia 2/3, mökkiläisiä 1/3 (LuoBio 32/2018). Kalastus on suosittu harrastus.
- Verkkokalastus avovesiaikaan on tärkein pyyntimuoto. Vanhemmat kalastajat suosivat verkkokalastusta ja nuoremmat uistelua.
- Kalastuksessa tärkeintä virkistys, elämykset ja noin puolelle myös ruoan hankinta.
- Tärkeimmät saalislajit ovat ahven, hauki, kuha ja muikku.
- Koko kalastusmäärästä (pyyntivuorokaudet) runsas puolet kertyy verkkokalastuksesta.
- Saalis vuodessa on noin 1,6 Mkg, keskimäärin 4 kg/ha, josta verkoilla 1,9 kg/ha. Eli verkoilla saadaan noin puolet saaliista.

Verkkokalastuskiellon vaikutukset

- Verkkokalastuskiellolla olisi kiistattomat negatiiviset vaikutukset sekä kaupalliseen että vapaa-ajankalastukseen, kalakauppaan ja osakuntien toimintaedellytyksiin.
- Verkkokalastuksen korvaaminen muilla kalastusmuodoilla ei ole ongelmatonta.
- Kuhan kylmän veden verkkopyyntiin ei ole toimivaa vaihtoehtoista ratkaisua.
- Yritykset pyytää muikkua norppaturvallisilla rysillä Saimaalla eivät ole onnistuneet. Vapaa-ajankalastuksen muikkusaalis puolestaan on käytännössä kokonaan verkkokalastuksesta peräisin.
- Kotimaisen kuhan ja muiden suomukalojen saatavuus romahtaisi verkkokalastuskiellon vuoksi. Lajit, joiden kalastus vaikeutuisi ovat kuha, siika, ahven, muikku, made, lahna.
- Uusien pyyntimuotojen käyttäminen vaatii erilaista osaamista ja pyyntialueita sekä usein suuria investointeja pyydyksiin. Esim. norppaturvallinen rysä maksaa noin 5000 euroa.
- Kotimaisen kalan alueellinen tarjonta ja kalakauppa laajemminkin kärsisi verkkokalastuskiellosta. Lähikalaa korvattaisiin pahimmassa tapauksessa tuontikalalla.
- Luottamus viranomaisen toimintaan heikkenee, jos suojelun välitavoitteen toteutuminen tarkoittaa kalastusmahdollisuuksien merkittävää vähenemistä.

Työryhmä

- Maa- ja metsätalousministeriö on perustanut laajapohjaisen työryhmän pohjustamaan saimaannorpan suojelemiseksi tarvittavien vuonna 2021 voimaan tulevien kalastussäätöjen valmistelua. Työryhmä:
 - arvioi saimaannorpan suojelemiseksi asetettujen kalastuksenrajoittamistoimenpiteiden riittävyyttä ja vaikutuksia
 - laatii ehdotuksia kalastusrajoitusten kehittämiseksi
 - selvittää ja esittää myös muita toimenpiteitä, joilla saimaannorpan sivusaaliskuolleisuutta kalanpyydyksiin voidaan vähentää.
 - ottaa työssään huomioon ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys ja pyrkii kalastus- ja suojeluintressin yhteensovittamiseen
 - toimittaa esityksensä maa- ja metsätalousministeriölle 11.12.2020 mennessä.

MMM järjesti yhdessä maakunnan liittojen kanssa alueelliset keskustelu- ja kuulemistilaisuudet saimaannorpan esiintymisalueella Punkaharjulla, Puumalassa, Rantasalmella, Rääkkylässä ja Taipalsaareissa 25.8-3.9.2020. Lisäksi tehdään kaikille avoin tiedustelu verkossa.

KIITOS !

Kuva: Prokala, kuvapankki